

CIMULACT

CITIZEN AND MULTI-ACTOR CONSULTATION ON HORIZON 2020

HALUAMAMME TULEVAISUUDET

**RAKENTAMASSA
VISIOITA
EUROOPALLE**

Funded by the Horizon 2020
Framework Programme of the
European Union

SISÄLLYS

PÄÄKIRJOITUS: TARVITSEMME VISIOTASI INSPIROIMAAN TULEVAISUUTTA	05
EDESSÄMME ON SUURIA HAASTEITA	08
TULEVAISUUDEN VISIO	11
MITÄ AJATTELET TULEVAISUUDESTA?	14
TULEVAISUUDEN AJATTELEMINEN DEMOKRAATTISENA PROSESSINA	15
KATSE ETEENPÄIN	18
POSTIKORTTI TULEVAISUUDESTA	20
NÄHDÄÄN KANSALAISTEN VISIOTYÖPAJASSA!	21
LYHYESTI PROJEKTISTA	22

*”Tehtävänä ei ole
ennakoida tulevaisuutta,
vaan tehdä se
mahdolliseksi.”*

Antoine de Saint-
Exupéry (Ranskalainen
lentäjä, kirjailija ja Pikku
prinssin kirjoittaja,
1900–1944)

PÄÄKIRJOITUS

Tarvitsemme visiotasi inspiroimaan tulevaisuutta

Kiitos, että osallistut CIMULACT:n kansalliseen visiotyöpajaan! Olet yksi tuhannesta Euroopan kansalaisesta, jotka on erikseen valittu kertomaan meille visionsa toivomastaan tulevaisuudesta. Me CIMULACT-tiimissä olemme erittäin iloisia siitä, että haluat osallistua ja jakaa kanssamme toiveesi, unelmasi ja huolesi.

CIMULACT:ssa annamme 30 Euroopan maan kansalaisten esittämiin visioihin perustuen oman panoksemme Euroopan unionin tutkimusohjelmaan. Pyrimme myös vaikuttamaan kansallisiin tutkimusohjelmiin kussakin maassa, jossa visiotyöpajoja järjestetään. Tällä varmistetaan, että tutkimus keskittyy niihin aiheisiin ja alueisiin, joilla on suuri merkitys Euroopan kansalaisten jokapäiväisessä elämässä. Tässä sinä astut kuvaan. Haluamme kuulla sinun ajatuksesi tulevaisuudesta. Millaisen tulevaisuuden haluat? Mitä toivot tulevaisuudelta itsellesi, rakkaimmillesi, naapureillesi ja koko yhteiskunnalle? Kertomalla meille oman näkemyksesi tulevaisuudesta voit auttaa meitä rakentamaan tietä, jota pitkin sinne pääsee.

Sinulla ei tarvitse olla erityisosaamista voidaksesi vaikuttaa tutkimusohjelmaan. Useat eri alojen asiantuntijat antavat jo oman panoksensa, mutta me Euroopan komission tavoin ajattelemme, että tutkimuksen tulee käsitellä myös niitä tarpeita ja haasteita, joita tavallisilla kansalaisilla on sydämellään. Sinut kutsutaan siis mukaan oman elämäsi asiantuntijana.

Tämän lehden tarkoituksena on kertoa lyhyesti, mikä on visio ja miten tulevaisuutta voi ajatella, sekä innostaa sinua muotoilemaan omat unelmasi, toiveesi ja haaveesi kestävästä tulevaisuudesta.

Kerrothan visiosi meille!

Parhain terveisin,
CIMULACT-projektitiimi

"Sinun tulee tietää, mitä haluat. Jos se on suistamassa sinut tieltä, älä estele, sillä ehkäpä vaistomaisesti haluat mennä juuri sinne. Jos estelet ja yrität aina pysyä omalla tielläsi, kuivut kokoon."

Gertrude Stein
(yhdysovaltalainen kirjailija, 1874-1946)

Oletko
koskaan
miettinyt...

Mistä ihmiset
puhuvat vuonna
2050?

Kuinka ihmiset
matkustavat?

Miltä oma
kaupunkisi tai
kyläsi näyttää
vuonna 2050?

Miten vapaus
ja turvallisuus
näkyvät Euroopan
kansalaisille?

Kuinka yhteiskunta
hoitaa luonnon-
onnettomuudet?

EDESSÄMME ON SUURIA HAASTEITA

Nykyaikaiset yhteiskunnat ovat lukuisten haasteiden edessä: ikääntyvän väestön terveys, ilmastonmuutos, turvallinen ruoan ja energian tuotanto sekä vapauden puolustaminen ovat näistä vain muutamia. Monet näistä yhteiskunnallisista haasteista ovat maailmanlaajuisia eivätkä pysähdy valtioiden, instituutioiden tai viranomaisalueiden rajoille. Auttaakseen näiden suurten ongelmien ratkaisemisessa Euroopan unioni tarjoaa lähes 80 miljardia euroa rahoitusta vuoteen 2020 mennessä. Päättävöitteena on vahvistaa perustutkimusta, demonstraatioprojekteja ja markkinoille saattamista, jotta edistetään talouden kasvua ja luodaan työpaikkoja. Mutta millaisena eurooppalaiset näkevät tulevaisuutensa tänään? Millaisia haasteita he arvelevat pian kohtaavansa? Ovatko haasteet samanlaisia kuin aiemmin? Tässä on joitakin vastauksia.

Yrjö
kuusikymppinen mies

“Kiinnostaako sinua oikeasti, mitä taksikuski ajattelee? No, minulla on mukava työ, ja sillä on suuri merkitys, koska olen enemmän tai vähemmän oma pomoni. Lisäksi ajan hienoa autoa. Toisinaan on aika väsyttävää ajeluttaa ihmisiä ympäriinsä päivin öin, mutta en valita. Mikä työssäni on muuttumassa? No, esimerkiksi sähköautojen määrä kasvaa koko ajan. Yhdellä kollegallani on jo sellainen. Sellaista voisi olla kiva kokeilla, että miten se toimii. Aiemmin kaikki halusivat omistaa auton ja kulkea autolla – sitä he haluavat edelleenkin, mutta nykyään on kaikenlaisia uusia trendejä: auto jaetaan muiden kanssa tai autosta jopa luovutaan ja ryhdytään pyöräilijäksi. Siinä säästyy polttoainetta (ja rahaa!) ja ilma on puhtaampaa. On myös uudenlaisia taksijärjestelmiä, joissa melkein kuka tahansa voi käyttää omaa autoaan muiden kuljettamiseen. Joo, sanoisin, että tästä olen eniten huolissani: luulin, että saisin tästä työstä rahaa myös eläkkeellä, mutta kun kaikki muuttuu, polttoaine kallistuu, tulee tiemaksuja ja vastaavia, ehkä en saakaan...”

Tomi
viisikymppinen mies

“Olen sairaanhoitaja ja pidän työstäni. Olen töissä sairaalassa, ja näinä aikoina huomaan työni olevan pienessä muutoksessa. Meillä on yhä enemmän vanhoja potilaita, jotka ovat osastolla pidempään, ja useinkaan heillä ei käy yhtään vierailijaa. Niinpä sairaanhoitajana minusta tuntuu siltä, että hoidon antamisen lisäksi minun on oltava seurana. Voin vain kuvitella, kuinka yksinäisiä nämä ihmiset ovat palattuaan kotiin... Vielä enemmän minua huolestuttaa kuitenkin se, että meillä ei tunnu olevan tarpeeksi resursseja pitämään sairaaloita ajan tasalla uusimmasta lääketieteellisestä tiedosta ja teknologiasta. Ja sekin, että lääkäreitä ja hoitajia näyttää häipyvän, ei alalta vaan maasta, jonnekin, missä heille maksetaan paremmin ja heillä on käytössään paremmat resurssit.”

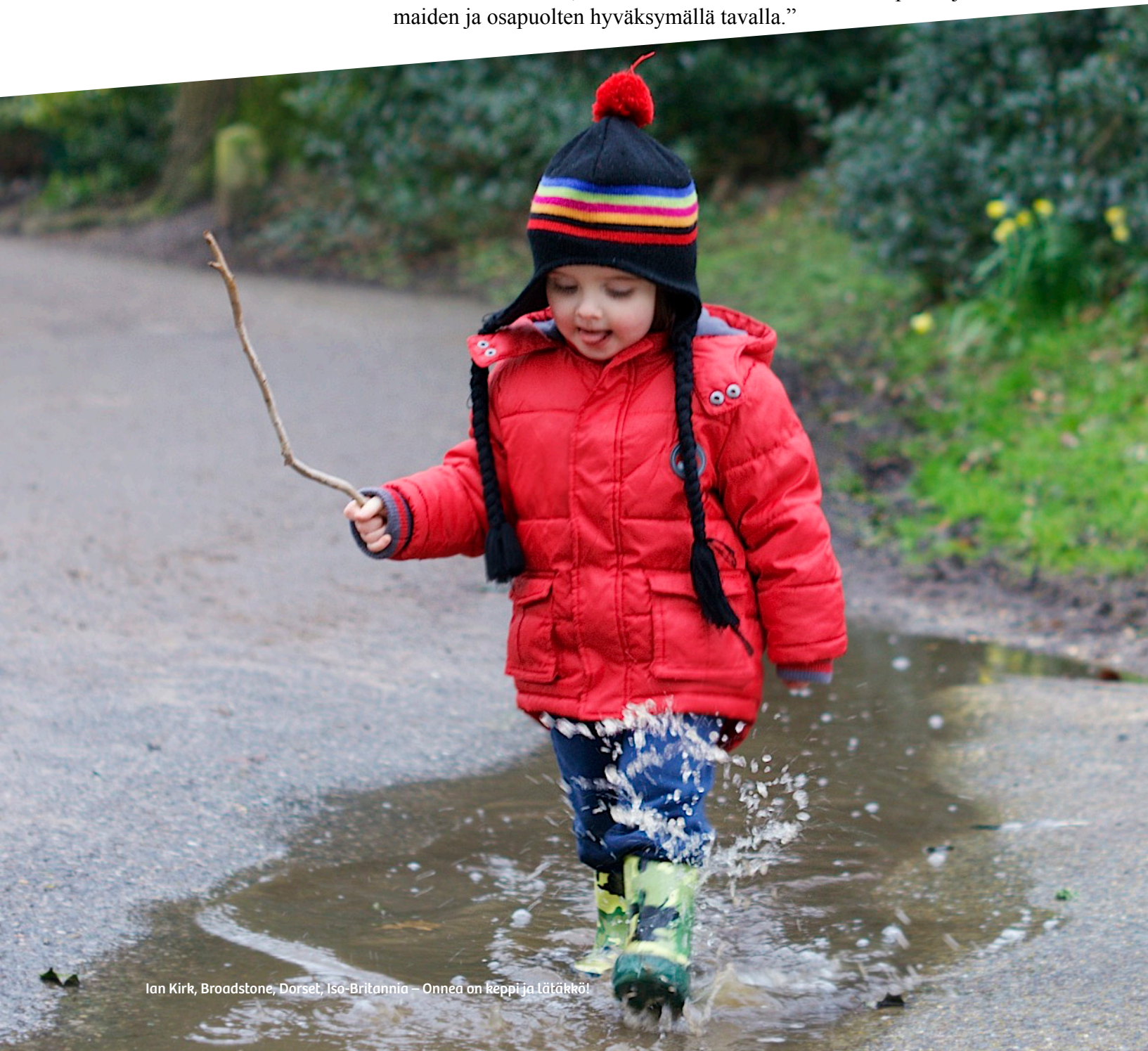
Sylvia
parikymppinen nainen

“Kuten näkyy, minulla on pieni vauva, joten saan yhä äitiysetuuksia. Se onkin hyvä, sillä hänen syntyessään olin ollut yli vuoden työttömänä. Se minua oikeastaan huolettaakin. Luulin, että työn löytäminen olisi helpompaa: minulla on hyvä tutkinto ja jonkin verran kokemusta. Nyt yksinhuoltajana se on entistä vaikeampaa. Olen siis huolissani siitä, kuinka minun kaltaiseni ihmiset voisivat saada töitä, ja myös siitä, kuinka voisin taata lapselleni hyvän ja hyödyllisen koulutuksen, joka auttaisi häntä työllistymään minua helpommin.”

Anne
nelikymppinen nainen

“Olen arkkitehti. Tai ainakin sellaiseksi opiskelin parikymmentä vuotta sitten. Kuvittelin, että työ on sangen suoraviivaista: ajattelin suunnittelevani ihmisille kauniita ja suuria koteja. Sitä teinkin jonkin aikaa, kunnes asiat alkoivat muuttua. Ei kaikki kerralla, vaan vähitellen, yksi toisensa jälkeen. Energia kallistui, ihmisillä oli vähemmän rahaa suuriin koteihin, ihmiset alkoivat huolestua energianlähteiden turvallisuudesta, energian säästämiseksi säädettiin uusia rakennusmääräyksiä ja sen sellaista. Koska minulla ei ollut tarpeeksi suunnittelutoimeksiantoja, minun oli opeteltava uusia asioita, kuten kuinka suunnitella ja remontoida energian säästämiseksi, kuinka käyttää enemmän uusiutuvia energianlähteitä, kuinka tehdä energiakatselmuksia ja niin edelleen. Näitä katselmuksia tehdessäni olen nähnyt niin paljon säästämismahdollisuuksia. Kaikkiin ei tarvita kalliina pidettyjä remontointeja, vaan ne voisi toteuttaa muuttamalla arkisia tapoja. Olemme kuitenkin hyvin kaukana hyvästä ja ihanteellisesta, sillä ilmastonmuutos luo uusia haasteita ja fossiiliset polttoaineet vähenevät. Luulen suurimman haasteen olevan sen, kuinka voimme toimia riittävän nopeasti ja kaikkien maiden ja osapuolten hyväksymällä tavalla.”

Kati
kolmekymppinen
nainen

“Suoraan sanottuna en hirveästi murehdi nykyään. Olen varsin tyytyväinen elämään: minulla on hyvä työ kansainvälisessä IT-yrityksessä, voin työskennellä eri maissa mukavien ihmisten kanssa, matkustaa paljon, tienata riittävästi elääkseni omasta mielestäni hyvin – ja myös työni tuntuu hyödylliseltä, sillä pyrimme tekemään sosiaalisesta mediasta helppokäyttöisempää ja suunnittelemme ohjelmistoja älykoteihin ja edistämme kaikenlaisia älyratkaisuja. Tiedän, että tietoturvallisuuteen, energiankulutukseen, teknologialaitteiden lisääntymiseen, kaikkien (eikä vain rikkaiden) mahdollisuuteen käyttää teknologiaa, ihmisten liialliseen ajankäyttöön verkossa ja virtuaalitodellisuudessa ja muihin samankaltaisiin asioihin liittyy paljon huolta. Teknologisten innovaatioiden potentiaali on kuitenkin valtava, ja olen varma, että keksimme paljon luovia tapoja ratkaista useimmat ongelmistamme teknologian avulla. Kaikki ratkaisut eivät ehkä ole vielä valmiina, mutta kyllä ne siitä.”

Robert
viisikymppinen mies

“Olen ollut maanviljelijä koko ikäni. Olen luomuviljelijä, mutta aina en ole ollut: kun perin tilan vanhemmiltani, käytin paljon kemikaaleja ja keinolannoitteita. Ei niistä kukaan silloin ollut huolissaan, hommat tehtiin niin kuin ne tehtiin. Huolehdin vain siitä, että viljelen kasveja, jotka saan helposti kaupaksi, ja että käytän oikeanlaista kastelua. Sitten ihmiset huolestuivat käyttämistämme kemikaaleista ja niiden vaikutuksista terveyteen ja ympäristöön. Niinpä minun piti tehdä jotain pysyäkseen alalla: luin asioista, kävin kursseja ja lopulta päätin siirtyä luomuviljelyyn. Muutama vuosi sitten autoin luomaan mallin, jossa yhdessä muiden viljelijöiden kanssa toimitamme joka viikko tuoreita vihanneksia ja hedelmiä kaupunkilaisille. Toiminta alkaa olla varsin suosittua. Olen myös hyvin

iloinen siitä, että yksi lapsistani, tyttäreni, haluaa auttaa tilan töissä ja aikanaan jatkaa tilaa. Olen kuitenkin huolissani, koska säät ja sateet alkavat käydä vaikeasti ennustettaviksi, ja on ilmaantunut uusia tauteja ja tuholaisia. Mietin, kuinka voisin ohjeistaa tyttäreni selviytymään ongelmista, jotta mahdollisesti tulevaisuudessa myös lapsenlapseni voisi jatkaa tilaa.”

Kristian
nelikymppinen mies

“Niin, tosiaan, monet asiat aiheuttavat nykyään huolta, jopa siinä määrin, että alan toivoa, että olisin jatkanut opettajana. Minut valittiin kaupunginjohtajaksi, kun paikallinen koulu suljettiin – lapsia ei ollut tarpeeksi, eikä pientä koulua maaseudun pikkukaupungissa haluttu pitää yllä. Halusin kuitenkin jäädä, ja ystäväni houkuttelivat minua hakemaan virkaan. Yllätyksekseni tulin valituksi! Tässä sitä nyt ollaan, ja monen muun homman lisäksi yritän selvitä siitä, kun monet, etenkin nuoret ihmiset, muuttavat pois: suuret kaupungit ovat kaukana eikä täällä ole juurikaan mahdollisuuksia. Tämä on kova ja luullakseni lähitulevaisuuden suurin haaste pienelle kaupungillemme.”

Petri
lapsi

“Käyn paljon kalassa vaarini kanssa, pidän siitä. Kun odotamme kalan nappaavan, vaari kertoilee kiinnostavia tarinoita lapsuudestaan ja siitä, miten erilaista silloin oli. Kuten että joessa oli silloin paljon erilaisia kaloja, ja pystyi jopa kilpailemaan siitä, kuka saa eniten erilaisia. Olisipa nykyäänkin, on aika tylsää saada aina samoja! Mietin, mitä niille kaikille on tapahtunut. Kyselen vaariltani, mutta hänkään ei taida tietää varmasti. Hän myös kertoo, että ennen he söivät saaliinsa. Enää niin ei voi aina tehdä. Toivon, että kalaa olisi yhä, kun olen aikuinen. Ehkä minusta voisi tulla joku, joka huolehtii kaloista? Ehkä myös voisin auttaa palauttamaan joitakin kaloja jokeen?”

TULEVAISUUDEN VISIO

Me kaikki mietimme tulevaisuutta

Mietimme, miten henkilökohtainen elämämme sujuu. Ja mietimme myös maailmaa. Mitä tulevaisuudella on annettavana meille kaikille? Millaista elämä on seuraavalla vuosisadalla? Voimme etsiä vastauksia viikkolehden horoskoopista tai käydä huvipuiston ennustajalla. Oikeasti kukaan ei voi silti ennustaa tulevaisuutta. On kuitenkin yksi asia, jonka jokainen voi tehdä: miettiä tulevaisuutta ja muotoilla oman vision siitä, millaisen haluaa tulevaisuuden olevan. Ajatusten ja mielipiteiden muotoileminen on erittäin tärkeää. Juuri keskustelemalla ihmisten toiveista ja peloista voimme rakentaa reitin kohti niiden toteutumista.

Työpajassa rohkaisemme sinua ajattelemaan laatikon ulkopuolelta, autamme poistumaan mukavuusalueelta ja kuvittelemaan, millaisen tulevaisuuden oikeasti haluat – vaikka et pitäisi itseäsi luovana ihmisenä. Visiot eivät ole ennustuksia, joten ne eivät kerro, millainen tulevaisuudesta tulee. Visio kuvaa sitä, millainen tulevaisuuden tulisi olla. Sen ei välttämättä tarvitse olla toteutettavissa tämän päivän lähtökohdista. Visiot kehottavat meitä miettimään tulevaisuutta pikemminkin asiana, jota voimme muokata, kuin jonain valmiiksi päätettynä.

Taiivas on rajana

Vuonna 1962 Beatles teki Decca Recordsille koe-esiintymisen levytyssopimuksen toivossa. Yhtiö hylkäsi yhtyeen ja perusteli: ”kitarabändit ovat hiipumassa” ja ”Beatlesilla ei ole tulevaisuutta show-alalla.”

Kun mietit omaa tulevaisuudenvisiotasi, mieti rohkeasti! Älä yritä ennustaa, mitä tuleman pitää, sillä kukaan ei voi tietää etenkään kaukaisesta tulevaisuudesta. Älä myöskään murehdi siitä, mikä tämän päivän näkökulmasta vaikuttaa mahdolliselta. Vuonna 1901 Gottlieb Daimler sanoi: ”Maailmanlaajuinen moottoriajoneuvojen kysyntä ei ylitä miljoonaa – kuljettajia ei yksinkertaisesti ole enempää.”

Emme tiedä, miten yhteiskunta tai teknologia muuttuvat vuoteen 2050 mennessä. Jos kuitenkin syvennyt miettimään, voit helposti kuvitella, millainen tulevaisuuden tulisi olla.

”Suunnittele tulevaisuutta, sillä vietät siellä loppuelämäsi.”
Mark Twain
(kirjailija, 1835 - 1910)

Mikä on visio?

CIMULACT-projektissa määrittelemme vision seuraavasti:

”Visio on kuva tai kuitelma TOIVOTTAVASTA TULEVAISUUDESTA. Visio voi perustua TOIVEILLE ja UNELMILLE – mutta myös HUOLILLE ja PELOILLE, jotka liittyvät sellaisiin ongelmiin tai kuiveltuihin uhkiin, joiden ei haluta toteutuvan. Kansalaisten visiotyöpajoissa yritämme muotoilla visioita 30–40 VUODEN PÄÄHÄN TULEVAISUUTEEN.”

”Visio ilman toimintaa on unelma. Toiminta ilman visiota on painajainen.”
- Japanilainen sanonta

”Visio on kuin majakka, joka valaisee muttei rajoita, näyttää suunnan muttei määränpäättää.”
- James J. Mapes, tulevaisuudentutkija

”Visio ei ole vain kuva siitä, mitä voisi olla; se on vetoamus parempaan puoleemme, kehotus olla enemmän jonkinlainen.”
- Rosabeth Moss Kanter, tieteentekijä

”Visio elävöittää, innostaa, muuttaa tarkoituksen toiminnaksi.”
- Warren Bennis, tieteentekijä

Oletko
koskaan
miettinyt...

Mikä on tasa-
arvon merkitys
vuonna 2050?

Mitkä resurssit
ovat arvokkaita tai
harvinaisia?

Kuinka tavallinen
kansalainen
osallistuu
yhteiskunnan
toimintaan?

Mikä on
lempiruokaasi
tulevaisuudessa?

Mitä toivot lapsille
vuonna 2050?

MITÄ AJATTELET TULEVAISUUDESTA?

Jokaisella ihmisellä on ainutlaatuinen tapa suunnata tulevaan ja yhtä ainutlaatuinen ajatus siitä, mitä tulevaisuus voi tuoda tullessaan.

“Polkupyörä on vielä olemassa ja suuntaa tulevaisuuteen. Yksinkertaiset ratkaisut menestyvät aina.”
Pauli, yrittäjä

“Näyttää sängen selvältä, että kulutamme maapallon varoja nopeammin kuin varastot uusiutuvat. Ehkä meidän pitäisikin tarkastella mennyttä, aikaa, jolloin ihmislaji menestyi hyvin, esimerkiksi metsästäjä-keräilijöinä. Saataisimme oppia jotakin näiltä ”villi-ihmisiltä”.”
Lisa, opettaja

“Uskon, että tiede ja teknologia ovat aina tärkeässä asemassa. Ne ovat kehittyneet ajan mittaan aina vain enemmän, ja kehittyvät jatkossakin. Ne vaikuttavat elämäämme nyt ja tulevaisuudessa. Kun näkee, mikä lääketieteessä ja viestinnässä on nykyään mahdollista, mikään ei tunnu täysin mahdottomalta.”
Tuomas, taloustieteilijä

“Kaupungit ovat erilaisia. Kuvittelen, että ihmiset liikkuvat eri tavalla ja kaupunginosat näyttävät erilaiselta kuin nykyään. Paikat ja ihmiset ovat kaikki tiiviisti yhteydessä toisiinsa. Mutta ehkä ihmiset tapaavat kadulla samaan tapaan kuin nykyään.”
Pirjo, opiskelija

“Kun kuvittelen tulevaisuuden, ajattelen, että digitaalitekhnologia tarjoaa kaikille pääsyn tietoon ja samat mahdollisuudet. Se helpottaa elämäämme ja keventää joidenkin päivittäisten töidemme taakkaa. Toisaalta toivon, että meistä ei tule digitaalitekhnologian orjia ja sulkeutuneiden ihmisten yhteiskuntaa.”
Katja, juristi

“Jos tänne tulisi takaisin sadan vuoden kuluttua, luulen, että täällä ei olisi samanlaista, vaan täällä olisi kaikkea enemmän. Enemmän ihmisiä, enemmän rakennuksia, enemmän liikennettä ja ehkä enemmän tasa-arvoa.”
Pentti, eläkeläinen

TULEVAISUUDEN AJATTELEMINEN DEMOKRAATTISENA PROSESSINA

Kirjoittaneet François Jégou ja Christophe Gouache

F. Jégou ja C. Gouache edustavat Strategic Design Scenariosia (SDS). SDS on kestävyysinnovaatiolaboratorio, joka tekee käyttäjäkokeita, laatii skenaarioita, käynnistää yhteiskunnallisia keskusteluja ja auttaa suunnittelemaan ratkaisuja: uusien ja kestävämpien elämäntapojen edistämiseen suunnattujen tuotteiden, palveluiden ja käytäntöjen yhdistelmiä...

Roomalainen filosofi Seneca on sanonut: ”Jos ihminen ei tiedä, minne hän haluaa mennä, tuulet eivät ole hänelle myöttäisiä.” Televisiota katsellessa tai sanomalehtiä lukiessa ei voisi olla enempää samaa mieltä. Tulevaisuus esitetään enimmäkseen karikatyyrinä: joko kaikki ongelmamme ratkaisevina ”teknolupauksina” tai ”tulevaisuudettomina uhkauksina” yhteiskuntien rappeutumisesta, joiden välissä on vaikea keskustella siitä, mihin haluamme mennä ja mitkä tuulet olisivat meille myöttäisiä.

Vilkaistaan pikaisesti taaksepäin, niin on helpompi ymmärtää, miksi tulevaisuuskeskustelut ovat niin stereotyyppisiä ja surkeita. Perinteisissä yhteiskunnissa tulevaisuus oli enemmän tai vähemmän jatkoa menneisyydelle. Tieteellisteollisen vallankumouksen jälkeen yhteiskunta alkoi kehittyä kiihtyvään tahtiin. Viimeisten parinsadan vuoden aikana teknologinen kehitys Euroopassa on ollut jatkuvaa. Tänä aikana tulevaisuus on poikennut aina vain merkittävämmiin menneisyydestä ja tarkoittanut kehittymistä ja parempaa elämää. Tämä valoisa ”tekno-optimismi” alkoi himmentyä 1960-luvulla. Teknologinen unelma ei todellakaan ole pitänyt kaikkia lupauksiaan. Yhteiskunnalliset ja ekologiset ongelmat ovat aina vain vakavampia.

1960-luvulla tulevaisuusvisiot suuntautuivat teknologisesta edistyksestä ajatukseen siitä, että tulevaisuus on monimutkainen ja tuntematon. Tämä perustavanlaatuinen muutos johtaa kahteen vastakkaiseen asenteeseen nykyisen yhteiskuntamme monimutkaisen tulevaisuuden suhteen: yhtäältä olemme tunnistanee, että tulevaisuus on liian monimutkainen, jotta sitä voisi ennustaa tarkasti. Siksi olemme kehittäneet nykyämme reagoida

pikaisesti nopeisiin ja epävarmoihin muutoksiin. Toisaalta olemme kehittäneet ennustemenetelmiä ja tulevaisuudentutkimusta yrityksenä vastata tulevaisuuden monimutkaisuuteen. Tällä tavoin eteenpäin suuntautuva toiminta muodostui tieteenalaksi, ja tulevaisuus oli vain erikoisasiantuntijoiden ulottuvissa. Lopulta viime vuosikymmeninä tulevaisuutta ovat yhä enemmän hallinneet ympäristöongelmiin ja niin kutsuttuihin suuriin yhteiskunnallisiin haasteisiin liittyvät tietoisuudenlisäämiskampanjat. Autamme kielteisten visioiden jatkuvaa leviämistä esittämällä uhkaavia ja kestäättömiä tulevaisuudenkuvia.

Tämä lyhyt ja yksinkertaistettu katsaus tulevaisuutta koskevien asenteiden kehittymisestä länsimaissa lähihistorian aikana on yritys selittää, miksi nykyinen käsityksemme tulevaisuudesta näyttäytyy tekno-optimismin ja yhteiskunnallisten uhkien, kasvavan epävarmuuden ja asiantuntijaennustusten sekoituksena.

Mediassa tulevaisuus on jatkuvasti läsnä, mutta lähinnä myyntiargumenttina, vahvistamassa ajatusta teknologian tuomasta edistyksestä. Samaan aikaan huoli ympäristöstä ja yhteiskunnalliset ongelmat ennakoivat, että ensimmäistä kertaa historiassa uuden sukupolven tulevaisuus ei niinkään tuo parannusta vaan heikennystä aiempaan tilanteeseen.

Tulevaisuutta koskeva keskustelu tuntuu rajoittuneen teknologisiin toiveisiin ja kestäättömiin heikentymisiin. Keskustelu on sangen köyhää ja yksiaänistä, siitä puuttuvat erilaiset visiot ja häiritsevät perspektiivit. Lisäksi varsin yleisesti todetaan, että tulevaisuus on tuntematon ja varattu asiantuntijoille, minkä vuoksi siitä ei juurikaan keskustella. Suuri osa väestöstä pääsee käyttämään vain osaa tiedosta ja stereotyyppisiä visioita tulevaisuuden haasteista ja mahdollisuuksista. Tilanne vaatii luovempaa kuvittelua, helposti lähestyttäviä visiointiprosesseja ja kehittymistä kohti monipuolisempaa ja laajempaa julkista keskustelua, joka on demokratian edellytys.

Mukaelma artikkelista F. Jégou, C. Gouache, Envisioning as an Enabling Tool for Social Empowerment and Sustainable Democracy, Responsible Living, Springer, 2015.

**Etkö
mietikin...**

Miten lääketiede voisi
parhaiten kehittyä?

Mitkä olisivat
kiehtovimpia uusia
töitä vuonna 2050?

Kuinka ihmiset
kulkevat töihin?

Miten ihmiset
pitävät yhteyttä
vuonna 2050?

Mitä toivot
tulevaisuudelta
ystävillesi ja
perheellesi?

KATSE ETEENPÄIN

Mitä tulevaisuus tarkoittaa tieteentekijöille? Kuinka he käyttävät visioita katsoessaan tulevaisuuteen?

Eleonara Masinin haastattelu

Eleonara Masini, tulevaisuudentutkimuksen ja ihmisekologian emeritusprofessori, Rooman Gregoriaaninen yliopisto, Italia. Hän on työskennellyt alalla yli 40 vuotta, ja häntä pidetään tulevaisuudentutkimuksen äitinä. Hän on omistanut ammattiuransa toiveikkaiden tulevaisuusvisioiden edistämiseen.*

Mitä kätkeytyy sanaan tulevaisuus? Miksi se on olemassa?

“Emme voi puhua yhdestä tulevaisuudesta. On olemassa useita tulevaisuuksia, jotka liittyvät menneisyyden ja nykypäivän trendeihin ja nykyhetkessä tehtäviin valintoihin. Emme voi ajatella vain yhtä tulevaisuutta, sillä mahdollisuudet ja todennäköisyydet vaihtelevat sen mukaan, kuinka trendit muuttuvat tai liittyvät nykyhetken valintoihin. Jos jossakin asiassa tehdään dramaattisia päätöksiä, niin...”

Toivottavat tulevaisuudet toimivat yhtenä heijastuspintana, sillä toivottavuus liittyy valintaan ja laajempiin valintoihin, eettisiin seikkoihin. Jos halutaan inhimillisempää maailmaa, jos halutaan maailmaa, jossa kaikilla on vettä, onko se edes mahdollista? Onko se todennäköistä?

Monet tulevaisuudet ovat mahdollisia, vain osa on todennäköisiä, ja hyvin harvat ovat toivottavia.”

Tulevaisuuksia on siis monia, ovatko ne kaikki samanarvoisia?

“Tietenkään kaikki tulevaisuudet eivät ole samanarvoisia. Tulevaisuuden ajattelemisen ei ole koskaan neutraalia. Miten se voisi olla? On aina tehtävä selväksi, mille eettiselle perustalle tulevaisuuskuvitelma perustuu. Haluamme aina tietää, mihin tietyt visiot tai valinnat perustuvat. Tulevaisuuksista on mainittava, kenen hyväksi niissä toimitaan, koska kyseessä ei ole eksakti tiede.

Ei ole olemassa tulevaisuutta koskevia tosiseikkoja. Voimme vain kuvata, mitä saattaa tapahtua. Emme pysty edes sanomaan, mitä tapahtuu. Tulevaisuudentutkimuksen tai ennakoimisen, miten sitä halutaankin kutsua, tärkein ominaisuus on epävarmuuden vähentäminen. Jokaisen, jonka on tehtävä päätöksiä nykyhetkessä ja joka tietää, että omalla toiminnalla on vaikutusta, on mietittävä, mitä myöhemmin voi tapahtua.

Tilanteessa, jossa epävarmuutta on paljon, kuten meidän yhteiskunnassamme, jossa kaikki muuttuu nopeasti ja liittyy kaikkeen muuhun, monimutkaisuus ja maailmanlaajuisuus ovat suuria haasteita.

Kun tieteentekijät, kansalaiset ja poliitikot puhuvat tulevaisuudesta, he tietävät rakentavansa tulevaisuutta ja että he ovat pieni osa sitä. Kuka tahansa, opettaja, kotiäiti tai tieteentekijä on osa tulevaisuutta.”

Kuva COD Newsroom – College of DuPage järjestää vuoden 2015 insinööriolympialaiset

*“Tulevaisuus on niiden,
jotka uskovat unelmiensa
kauneuteen.”*

Eleanor Roosevelt,
diplomaatti, USA

Kysymyksiä...

Kurt Aagard Nielsen: Mikä on visio?

“Visio on hyvin mietitty fantasia toivottavasta tulevaisuudesta. Visio syntyy nykypäivän maailmaa koskevien arvojen, toiveiden ja tietojen sekä yksilön arkipäiväisten ongelmien taustaa vasten.

Siten visio on tärkeä, kun mietitään muutosehdotuksia. Jokaisella voi olla visio, mutta yleensä se kehittyy keskustelussa muiden kanssa. Yksittäisiä visioita voidaan laatia tutkimuksen, taiteen ja kulttuurin keinoin, mutta pohjimmiltaan visio yhdistyy keskusteluun ja sosiaalisiin suhteisiin, sillä tulevaisuudesta voi tulla totta vain ihmisten yhteistyöllä.

Ammatillisissa yhteyksissä (esim. yrityksissä) laaditut

Ian Miles : Kuinka voimme suunnitella tulevaisuutta?

“Kun puhumme tulevaisuudesta tai suunnittelemme sitä, on selvää, että ajattelemme kuvitteellista rakennetta (eli jotain sellaista, jonka ainoastaan kuvittelemme). Eri ihmisillä on erilaiset kuvitteelliset rakenteet mahdollisista tulevaisuuksista. Ne heijastavat heidän tietojaan – ja meidän kaikkien tiedot ovat puutteellisia. Myös ihmisten näkökulmat vaihtelevat, sillä heillä on eri etuja ja arvoja.

Kestävät tulevaisuudet edellyttävät sellaista tulevaisuuden

visiot keskittyvät usein erityisiin aiheisiin. Maallikoiden visioihin verrattuna ne ovat usein kilpailullisia – omien näkemysten vahvistamista kilpailijoiden kustannuksella. Siksi maallikoiden visiot tuovat usein tärkeän lisänsä ammattilaisten visioihin – keskittymisen yhteiskuntamme tavallisiin tai hyvin yleisiin ja sosiaalisiin seikkoihin.”

Kurt Aagard Nielsen, yhteiskuntatieteen professori, Roskilden yliopisto, Tanska. Tiedon ja toiminnan sosiologiasta sekä tiedepolitiikasta julkaistuja artikkeleita ja kirjoja.*

kuvitteellista rakennetta, joka sallii tämän tulevaisuuden. Meidän on voimakkaasti arvostettava sellaisia tulevaisuuden mahdollisuuksia, joilla voidaan vakuuttaa ihmisille, että toivoon on aihetta – ja toiminnalle tarvetta.”

Ian Miles, teknologisen innovaatiotoiminnan ja yhteiskunnallisen muutoksen professori, Manchesterin yliopisto, Iso-Britannia.**

*CIVISTI: inspiraatiolehti Eyes on Tomorrow, EU-projekti ‘Citizen visions on Science, Technology and Innovation’, http://www.civisti.org/files/images/CVISTI_MAG_ENG1.pdf

**Miles, Ian. (2015). “The sustainable future is in your head”, teoksessa “Making Visions for a Sustainable Future. Inspiration Magazine”. Julkaistu osana “Public Participation for Developing a Common Framework for Assessment and Management of Sustainable Innovation (CASI)” FP7 -projektia. Haastattelu kokonaisuudessaan osoitteessa: <http://www.casi2020.eu/app/web1/files/download/inspiration-magazine-final.pdf>

POSTIKORTTI TULEVAISUUDESTA

Onko postikortteja enää olemassa?

Nähdään kansalaisten visiotyöpajassa!

Kukaan ei tiedä, millainen tulevaisuutemme on. Voimme alkaa muotoilla sitä vasta, kun meillä on visio.

Päätoimittajat: Niklas Gudowsky, Mahshid Sotoudeh (ITA)

Toimituskunta: Mahshid Sotoudeh, Walter Peissl, Ulrike Bechtold (ITA) / Marie Louise Jørgensen (DBT)

Taustaryhmä: Niklas Gudowsky, Mahshid Sotoudeh (ITA) / Marie Louise Jørgensen, Katrine Lindegaard Juul (DBT), Christophe Gouache, François Jégou (SDS) / Edina Vadovics (GDI) / Elna Schirrmeister, Philine Warnke (ISI) / Danielle Bütschi (TA-Swiss)

Taittopohja: Christophe Gouache (SDS)

Konsortiumkumppanit: Fonden Teknologiradet (Tanska), Fraunhofer Gesellschaft Zur Forderung Der Angewandten Forschung Ev (Saksa), Oesterreichische Akademie Der Wissenschaften (Itävalta), Missions Publiques (Ranska), Strategic Design Scenarios Sprl (Belgia), Technologické Centrum Akademie Ved Ceske Republiky (Tsekki), Asociatia Institutul De Prospectiva (Romania), Applied Research And Communications Fund (Bulgaria), Greendependent Intezet Nonprofit Kozhasznu Korlatolt Felelossegu Tarsasag (Unkari), Politecnico Di Milano (Italia), The Association For Science And Discovery Centres (Iso-Britannia), Fundacio Catalana Per A La Recerca I La Innovacio (Espanja), Akademien Der Wissenschaften Schweiz Verein (Sveitsi), Helsingin yliopisto (Suomi), Teknologiradet - The Norwegian Board Of Technology (Norja), Instytut Technologii Eksploatacji-Panstwowy Instytut Badawczy (Puola), Asociacija Ziniu Ekonomixos Forumas (Liettua), Sia Baltijas Konsultacijas (Latvia), University College Cork, National University Of Ireland, Cork (Irlanti), Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek (Alankomaat), Mediatedomain Lda (Portugali), Universita Ta Malta (Malta), Slovenska Akademia Vied (Slovakia), Slovenian Business & Research Association (Slovenia), Rtd Talos Limited (Kypros), 4motion Asbl (Luxemburg), Odraz - Odrzivi Razvoj Zajednice (Kroatia), Statens Geotekniska Institut (Ruotsi), Atlantis Symvouleftiki Anonymi Etaireia Atlantis Consulting Sa (Kreikka)

CIMULACT 2015

Grant agreement No 665948

CIMULACT

CIMULACT-hankkeen päätavoitteena on lisätä eurooppalaisen tutkimus- ja innovaatiotoiminnan – Horisontti 2020:n ja kansallisen – merkittävyyttä ja luotettavuutta osallistamalla kansalaisia ja sidosryhmiä todellisiin ja vahvistettuihin yhteiskunnallisiin visioihin, tarpeisiin ja vaatimuksiin perustuvien tutkimusohjelmien luomiseen. Projekti laajentaa tieteen, teknologian ja innovaatiotoiminnan aiheisiin liittyviä näkymiä ja keskustelua, lisää laajasti ymmärrettyä tieteellistä lukutaitoa, johon sisältyy tieteen, teknologian ja innovaatiotoiminnan yhteiskunnallisen roolin ymmärtäminen, sekä luo yhteisymmärrystä tieteellisten toimijoiden, poliitikkojen ja kansalaisten välille. Tähän monen toimijan lähestymistapaan osallistuvat 28 EU-maata sekä Norja ja Sveitsi. CIMULACT rakentuu sen periaatteen ja lähtökohdan varaan, että yhteiskunnan kollektiivinen äly tarjoaa Euroopalle kilpailuedun, jota voidaan käyttää vahvistamaan eurooppalaisen tiede- ja teknologiajärjestelmän merkittävyyttä. Luomalla aitoa keskustelua kansalaisten, eturyhmien, tieteentekijöiden ja poliitikkojen välille saadaan luotua visioita ja skenaarioita toivottavista tulevaisuuksista sekä voidaan keskustella niistä ja muuntaa niitä suosituksiksi ja ehdotuksiksi tutkimuksen ja innovaatiopolitiikan aiheiksi.

Lyhyesti sanottuna CIMULACT

- luo visioita ja skenaarioita, jotka yhdistävät yhteiskunnallisia tarpeita sekä odotettavissa olevia tieteellisiä edistysaskelia ja niiden vaikutuksia teknologiaan, yhteiskuntaan, ympäristöön jne. suurten haasteiden yhteydessä
- tuottaa konkreettista aineistoa Horisontti 2020:een tutkimus- ja innovaatiotoiminnan suositusten ja politiikkavaihtoehtojen sekä Horisontti 2020:n työohjelmien simulointien muodossa
- sitouttaa kansalaisia ja sidosryhmiä vahvasti osallistamaan keskusteluun/konsultointiin/prosessiin toivottavista kestävästä tulevaisuusskenaarioista ja tutkimuksesta
- kehittää kansalaisten ja monien toimijatahojen mahdollisuuksia osallistua tutkimus- ja innovaatiotoimintaan kehitys-, kokeilu- ja koulutustoiminnan sekä osallistumismenetelmien arvioinnin muodossa
- helpottaa keskustelun ja yhteisymmärryksen syntymistä poliitikkojen, kansalaisten ja eturyhmien välille
- tuo esiin kansalaisiin kohdistuvan konsultoinnin suhteelliset hyödyt.

CIMULACT on Euroopan komission rahoittama kolmivuotinen projekti, joka alkoi kesäkuussa 2015. Katso lisätietoja osoitteesta www.cimulact.eu

Funded by the Horizon 2020
Framework Programme of the
European Union

